

artykuł nr 14
XIV 107

FUNDACJA GENERALNEJ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Armii Krajowej
87-100 Toruń, ul. ...
e-mail: ...@wp.pl ... 0048 50 65 22 186
NIP 956 18 23 127; KRS ... 70502736
Nr r-ku 82 1090 ... JO 5002 0244

Lubawa
AK

++ Binnebesel Franciszka

K: 864/2235 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Bimwebesel Franciszko
№: 864/2235 Som.
Subawa AK

I/1. Relacja *k. 2 s. 1-2*

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 2*

VI. Fotografie *zob. 21/11 - kserokop.*

I/1. Relacja - Binnebesel Franciszko:

1. Języ Szewc, biogram Franciszki Binnebesel, [w:] Słow. biograficzny ~~kompi~~ ziemi lubawskiej, Lubawa 2005, t. II, s. 33, kserokop. k. 2 s. 12

i Bydgoszczy. W IV 1945 osiedlił się w Sopocie. W 1945 zorganizował w Gdańsku przy ul. Chopina 16 i ul. 25 Marca pierwszy szpital zakaźny. W 1949 utworzył Przychodnię Kardiologiczną w Gdańsku i był jej kierownikiem do 1955. W l. 1954-1965 prowadził Przychodnię Kardiologiczną przy PKP w Gdańsku. Od 1919 był aktywnym działaczem PCK. Został odznaczony Medalem Niepodległości (1933), Złotym Krzyżem Zasługi (1937), Złotą Odznaką PCK II st. (1938). Od 1918 B. był żonaty z Agnieszką Błędzką. Dzieci: Danuta zam. Kłoczewska; Tadeusz, poległ jako ochotnik w 1939; Zdzisław – lekarz med.; Stefania zam. Jagielska; Jerzy – inż. mech.; Stanisław prof. dr hab. med. spec. otolaryngolog. B. zmarł 3 VI 1983 w Gdyni Orłowie i tam został pochowany. Stryj B. ks. Antoni Betlejewski (1849-1915), prob. w Tylicach, był autorem książki „Łąki Bratiańskie”, Tor. 1903.

Czy wiesz kto to jest? (fot.) *Księga adresowa*, s. 158; *Mross, Słownik kapłanów* (ks. Antoni Betlejewski); *SBPN I*; *Korecki, Lubawa*, s. 48. 100-102; *Welker L. J., W służbie bliźniemu, Nowości Grudziądzkie 2003 nr 152. Z dziejów PCK na Pomorzu*, s. 94-95. – *Jakubowska M., Działalność organizacji kulturalno-oświatowych na Ziemi Lubawskiej w l. 1920-1939. Olsztyn 1998*, s. 61-67 (mszp. pracy magist.).

BIENKOWSKI (BIENKOWSKI) WIKTOR

(1794-1856), ksiądz, proboszcz w Sząbruku. Ur. w 1794 w Rumianie, na Ziemi Lubawskiej. Do gimnazjum uczęszczał w Żurominie. Święcenia kapłańskie przyjął w 1818 w Chełmie. W 1823 był wikariuszem w Sztumie. W 1828 otrzymał parafię w Sząbruku. Wszyscy wizytatorzy określali go jako kapłana wzorowego, przyjaźnie nastawionego do parafian i wzajemnie cieszącego się ich miłością i szcunkiem. Stąd w 1851 został przeniesiony do

Klebarka. Znał trzy języki: polski, łacinę i niemiecki. Zmarł w Klebarku 2 VI 1856.

Kopiczko A., Duchowieństwo katolickie diecezji warmińskiej w latach 1525-1821. O. 2000, s. 24.

BINNEBESEL FRANCISZKA z d. Chabowska (1896-1973), pracownik biurowy w Gminie Lubawa, żołnierz Armii Krajowej.

Ur. 23 II 1896 w Czarnej Wodzie pow. Starogard Gdański w rodzinie listonosza Józefa i Marii z Galikowskich.

Wyszła za mąż za Bernarda Franciszka Binnebesela pracownika i obrońcy Poczty Polskiej (ur. 23 II 1896 Czarna Woda, pow. Starogard, zm. 4 IX 1939 w Gdańsku). Po śmierci męża musiała we wrześniu 1939 wraz z dziećmi opuścić Gdańsk. Znalazła schronienie u swego brata ks. Jana Chabowskiego (zob. SBZL, t. I) od 1930 proboszcza w Złotowie k. Lubawy. W 1940 została zatrudniona w Urzędzie Gminy Lubawa – wieś. Już od 1935 sekretarzem w gminie był Józef Zażemblowski (zob. SBZL, t. I.). Ponieważ znał dobrze język niemiecki władze okupacyjne zatrudniły go nadal na tym samym stanowisku i pracował tam do końca wojny. Od 1942 r. zaczęła się jego służba konspiracyjna w AK we współdziałaniu ze siostrą Antoniną Schneider, przełożoną Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Szpitalu św. Jerzego w Lubawie. Zażemblowski wciągnął do pracy konspiracyjnej Franciszkę Binnebesel. W czasie swej pracy pomagała ona ludności polskiej przez wystawienie lewych dokumentów i wymeldowań dla zagrożonych osób, informowała Polaków o grożącym niebezpieczeństwie i wska-

Zob. Słownik biograficzny... pod red. J. Szwed, t. II, Lubawa 2005, s. 33-34.

zywała skuteczne środki obronne, udzielając osobistej pomocy w ich wykonaniu. Ludność polska, widząc w niej swego wiernego i gotowego do wszelkich poświęceń dla sprawy polskiej rzecznika, darzyła ją bezmiernym zaufaniem i serdeczną wdzięcznością. Od 1944 r. J. Zażembłowski pełniąc obowiązki oficera organizacyjnego i kwatermistrza AK na Obwód Lubawa powierzał F. Binnebesel załatwienie spraw kancelaryjnych, pisanie rozkazów dla poszczególnych dowódców plutonów i przepisywania roty przysięgi, celem przyjmowania nowych członków. Pracę tę wykonywała z wielką starannością i taką umiejętną przezornością, że okupantowi nie udało się wykryć siedziby kancelarii lubawskiego obwodu AK, choć mieściła się ona w gmachu komisarza (wójta) hitlerowskiego. F. Binnebesel wychowała trzech synów: najstarszy Franciszek był więźniem o.k. Stutthof, zwolniony został wcielony w 1944 do organizacji „Baudienst”, wywieziony przez Sowieców na Kamczatkę wrócił w 1947 ze zrujnowanym zdrowiem, pracował w budownictwie w Toruniu, gdzie nadal zamieszkuje; Rajmund, żołnierz dywizji gen. Maczka pozostał w Anglii; Arkadiusz, długoletni Dyrektor Muzeum Zamkowego w Malborku, gdzie nadal zamieszkuje. F. B. zmarła 3 IV 1973 w Lubawie. Została pochowana na cmentarzu parafialnym.

SBKP, cz. 2, s. 184; Falkowski J., Działalność Armii Krajowej w obwodzie lubawskim. Głos Lubawski 1990 nr 6, s. 5-6; Gdańsk 1939. Wspomnienia Polaków Gdańszczan. Wybór i opracowanie B. Zwarra. Gdańsk 2002, s. 198, 200, 348; Korecki, Gmina Grodziczno, s. 48-49; – Inf. dra Jerzego Rogaczewskiego z Warszawy – 2004.

BŁASZKOWSKI JÓZEF (1905-1939), absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Lubawie, nauczyciel w Budziskach, ofiara zbrodni hitlerowskich.

Ur. 19 III 1905 w Wąpiersku k. Lidzbarka Welskiego, jako syn rolnika Jana i Anastazji z d. Gajewskiej. Uczęszczał do trzyklasowej Publicznej Szkoły Powszechnej w Wąpiersku. Ponieważ brat poszedł jako ochotnik na wojnę bolszewicką, dopiero w 1922 r. wstąpił do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Lubawie. 19 V 1927 zdał maturę. Od 1 IX 1927 był nauczycielem w Publicznej Szkole Powszechnej w Gostyczynie pow. Tuchola. W 1932 uczył w szkole w Małym Gacnie w tymże powiecie. 1 II 1938 przeniósł się do Publicznej Szkoły Powszechnej I stopnia w Budziskach Wielkich pow. Chojnice. Jesienią 1939 został tam przez Niemców aresztowany i rozstrzelany w m. Grzmiąca.

Pamiętnik Zjazdu Absolwentów, s. 20, 25; AP Bydgoszcz. Zespół KOS Pom., sygn. 454/376: Akta osobowe nauczycieli.

BŁAŻEJEWICZ MARIA (1914-1998), siostra miłosierdzia w szpitalu w Lubawie, laborantka.

Ur. 27 IV 1914 w Toruniu, w rodzinie Teofila, kupca i Józefy z d. Krenik. W rodzinnej miejscowości ukończyła 6 – klasową Szkołę Wydziałową oraz kurs handlowy. Dn. 30 VIII 1933 wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo w Chełmnie. Postulat odbyła w Środzie Wlkp. pracując jako pomoc pielęgniarska w Szpitalu Serca Jezusowego. Po ukończeniu nowicjatu, od 10 X 1934 do 31 X 1939 pracowała jako pielęgniarka w Szpitalu św. Józefa w Poznaniu. Dn. 8 IX 1938 złożyła śluby zakonne. Lata okupacji hitlerowskiej spędziła u rodziny. Po zakończeniu II wojny światowej i powrocie do Zgromadzenia, została przez przełożonych skierowana do pracy w Szpitalu Woj. w Katowicach. W 1956 uzyskała dyplom laborantki medycznej (w Zakł. Mikrobiologii Lekarskiej UAM). Na stanowisku laborantki medycznej

T:K: 864/2235 Pom.

Sub awc

Binnebesel Franciszka
v. Party informacyjne
k. 2

N. miasto dnbauski
Samopomoc

1

Binnebesel Franciszka
z ul. Chabowska

współpracownica urzędu gm. dnbauc
kontaktowała się u spr. AK z J. Zazimbioukim,
pomagała u wystawianiu „lewych” dokumentów,
mówi o tym rel. J. Falkowskiego

~~Falkowskiego~~
Zn. rel. J. Zazimbiouski M-308

A

Binnebesel Franciszka
zd. Chełobskie

Brodnice
AK 2

Pracownik umysłowy urzędu gminnego
Lwowa - m. i.

Zob. Topolewski; Falkowski J., Działalność
AK u., s. 1

MM-16

Bibl. Fund. B/35

*Binnebesel
Franciszka*

